

ראשיהממשלה גולדה מאיר: אדוני, אתה מתחמק **אורי אבנרי:** אמרתי בצורה ברורה כבר ברגע הראשון: לא רדתי מעולם בהזדהות הטילים סיבה לפרוש משיחות יארינג, ואני חוזר על כך היום. אמרתי זאת ביום הראשון.

נסים אליעד: לא היתה בכך שום הפרת אמונים?
אורי אבנרי: אין קשר בין המצב הצבאי ובין שיחות השלום. יכולות להיות שיחות שלום בלי הפסקת אש, כפי שיש בוויאטנאם; יכולה להיות הפסקת אש בלי שיחות שלום. שני דברים אלה אינם קשורים זה בזה.

יגאל אלון: איך אתה מאמין להסכם, כאשר לא מכבדים הסכמים?
אורי אבנרי: אינני מאמין בשום הסכם, שלא אערוב לו בעצמי. כבר אמרתי זאת מעל הדוכן הזה לא פעם.

אינני מאמין לשום מדינאי — לא ידד ולא אויב. אינני מאמין לשום הסדר שלום, שלא יהיה מבוסס על רצון הצד השני לקיים אותו.

שלום שריר וקיים כאשר כדאי לצד השני לקיים אותו, וכאשר לא כדאי לצד השני להפירו. אין ערובה אחרת לשלום. הערובה היחידה היא שלצד השני כדאי יהיה לקיים את השלום, ושלא כדאי לו להפר אותו. כך זה מאז שחרר ההיסטוריה, וכך זה בימינו.

כל שלום יתבסס על גבול ה-4 ביוני

פרק שני: בעיית הגבולות.
מה נעשה בשיחות יארינג?
יארינג פועל מטעם מועצת הביטחון. לפי הדוקטרינה של ממשלת ישראל, הוא פועל על-סמך ההחלטה של מועצת הביטחון. שבה שולטות ארבע המעצמות.

מתוכן שלוש מעצמות — ברית-המועצות, צרפת ועכשיו גם בריטניה — קבעו בצורה חד-משמעית שהן דוגלות בגבול ה-4 ביוני. המעצמה הרביעית, ידידתנו היחידה, אומרת: גבולות ה-4 ביוני "עם שינויים קלי-ערי". אצל הערבים זה הפך מזמן לפרה קדושה, האם מישוהו מאמין ברצינות, שבאמצעות שיחות יארינג ייתכן הסדר כלשהו שאיננו מבוסס בייקרו על גבולות אלה?

יגאל אלון, גולדה מאיר וי"ש שפירא מקשיבים

אבנרי נואם*
ועל מה לא נתעקש.
אני רוצה להעלות על נס את דויד בן גוריון, שהוא עדיין הצעיר שבכולנו, הי אומר את הדברים בלי סחד וכפה מלא, והלוואי והיו חסידיו מאתמול בבית הזה הולכים בדרכו.

אין שלום בלי פלסטינים
הפרק השלישי: השתתפות פלסטינית.
יש מחלה המלווה אותנו מזה שנים דורות, שאפשר לקרוא לה בשם "השגעון ההאשמי". שום גווע במדבר לא דבק בפאטת-המור-גאנה, כמו שממשלותינו, בכל גלגוליהן, דבקות בשגעון זה.

לקראת שנת השי"ן

חבר-הכנסת אליהו ששון נזכר בנוסטאלגיה בימי נורי סעיד והמישטר ההאשמי בעיראק, והדברים מתנגנים בדבריו גם היום.
מר שרת המנוח תר כל חייו אחרי המלך עבדאללה.
זכורות לכולנו הרפתקאות הגברת גולדה מאיר במשאומתן עם עבדאללה, וזכורים מגעי משה דיין בתום מלחמת-העצמאות, ידועים מסעות יגאל אלון בכל התקופות.
היום נאמה ראשיהממשלה — ראש ממשלת ישראל! — נאום-תעמולה האשמי, שהיה ראוי להישמע ברבתי-עמון ולא אצלנו. היא אמרה ש"המלך התליט באיחור רב להבטיח לעצמו את השלטון בכית", ש"החבלנים התכוונו לקצקע את השלטון הלגיטימי", שהמלך פעל "למנועת הידרדרות והחזרת היציבות".
מה זה? האם אנו ממונים על יציבות השלטון ההאשמי?
כל זה נאמר אחרי מלחמת אחים בירדן שהיתה שחיטה נוראה, לא שחיטה של פדיון כי אם שחיטת פלסטינים, שחיטה שהיתה נקודת-שבר — וצריך להבין זאת: נקודת שבר — בהיסטוריה של עמי ערב. מצב המרחב אחרי שחיטה זו שונה מן המצב שהיה קיים לפניו. והנה מדברת ראשיהממשלה כאילו אנו חיים לפני עשר שנים, עשרים שנה, שלושים שנה — ב-1945 או 1955.

מה יש למלך חוסין למכור לנו? האם הוא יכול לתת לנו שלום? אם הוא רוצה לתת לנו שלום — האם הוא יכול? עד מתי יימשך העיוורון הזה?
לא נפגשתי עם המלך חוסין, אבל אני יכול לתאר לעצמי מה היה אומר אילו נפגשנו: אני רוצה בשלום, אבל איני יכול. ברור שאינו יכול.

אם יישאר המלך חוסין בדרך נס על כסאו — בדרך נס, ובעזרת הכיזונים של צה"ל — האם יכול לתת לנו שלום? מוכן שלא!
כל חברינו וידידנו בעולם מבינים את זאת: אפילו ממשלת ארצות-הברית, בעלת החסות של המלך חוסין, מבינה זאת. לפני כמה שבועות השמיע השגריר צ'רלס יוסט, מעל דוכן האו"ם, בפעם הראשונה הצהרה שיש בה הכרה רשמית בקיומם של הערבים הפלסטינים. הוא אמר: "ארצות-הברית מסכימה עם המסקנה של כמה נואמים, שאם יבוא שלום למזרח-התיכון, הוא חייב לקחת בחשבון את הדאגות והשאיות הלגיטימיות של הפלסטינים".
האם אנו נפגר אחרי ארצות-הברית בעניין זה? אנו, החיים פה, אנו שצריכים לחיות איתם?

אני מציע, אדוני היושב-ראש, שממשלת ישראל תכריז שהיא מכי-רה בקיומו של העם הערבי הפלסטיני; שהיא מוכנה לנהל משאומתן אתו מייד, בכל דרך אפשרית; שאנו קוראים לעם הפלסטיני להקים נציגות, ונכיר בכל נציגות פלסטינית המוכנה לדבר אתנו; שאנחנו נותנים חופשי-פעולה מדיני לאוכלוסייה בשטחים המוחזקים, שנחזיר את העסקנים שגורשו משם; ושלא נעשה דבר להצלת המישטר הי-האשמי בירדן.

יש הרבה על מה להיאבק בשיחות יארינג — על סידורי-בטחון, על טיבם של סידורי-הבטחון — ואולי המרחיקים לכת ביותר — על טיב השלום...
נסים אליעד: מה זה סידורי-בטחון? זה עוד הפעם אויז?
אורי אבנרי: אני יכול להעלות על דעתי לפחות עשר צורות שונות של סידורי-בטחון. אם ישאלו אותי מה דעתי על כך — אגיד.
אינני חושב שיש סידורי-בטחון אחד. יש מיגוון של סידורי-בטחון, החל בנוכחות צבאית במקומות מסויימים, למשל ברמת-הגולן בתקופה מסויימת, וכלה בכוח אויז שיהיה כפוף למועצת הבטחון ולוטו האמריקאי. יש רעיון של כוח מעורב אמריקאי-סובייטי. יש פירוז יעיל.
יש הרבה אפשרויות. איני חושב שיש תשובה אחת. מידברי-סיני זה דבר אחד, הגדה זה דבר שני, הרמה זה דבר שלישי. בכל מקום יהיו סידורי-בטחון שונים, לפי טבע המקום והבעיה.
אהרון גולדשטיין: מדוע לא הגענו לשלום לפני 1967?
הי"ר בריציון קשת: אני חייב כבר הרבה זמן לחבר-הכנסת אבנרי בגלל קריאות-הביניים.
אורי אבנרי: אם כבוד היושב-ראש יתן לי בסוף הנאום זמן נוסף לענות — אשמח.

כאשר שלוש מעצמות אומרות כך והמעצמה היחידה, שהיא ידידתנו, אומרת כך, והמצב הפוליטי בעולם הערבי הוא כזה — אשליה היא לחשוב שאפשר להשיג בשיחות יארינג הסדר-שלום שאיננו מבוסס על גבולות אלה.
ולכן, מי שאומר שבשום פנים ואופן לא יחזור לגבולות של ה-4 ביוני, עם שינויים כלשהם, אין לו מה לחפש בשיחות יארינג.
צודק במיקרה זה חבר-הכנסת מנחם בגין, המתנגד לשיחות יארינג מלכתחילה. הוא הרבה יותר הגיוני, בעיני, מאשר, עם כל הכבוד, חבר-הכנסת יעקב חזן, שאמר היום: אנחנו לא רוצים בסיפוח שטחים "לשטם", אבל אנחנו רוצים בסיפוח שטחים מסיבות אחרות. השטחים העומדים לנגד עיניך, לפי תוכנית-השלום של מפ"ם, הופכים את השלום לבלתי-ריאלי. אולי זוהי תוכנית טובה, אך איננה ריאלית. ואם אתה אומר שסיפוחים אלה הם כשביילך תנאי — גם לך אין מה לחפש בשיחות יארינג.
לעומת זאת, מי שמוכן באופן עקרוני לשלום המבוסס על גבול ה-4 ביוני, יארינג יכול לעזור לו להשיג את השלום.

יעקב חזן: לך לא מוחץ יארינג אתה מותר בכלל.
אורי אבנרי: תביעתי היא — ואני אומר את הדברים בצורה מפוי-רשת: תכריז ממשלת ישראל מראש, שהיא מוכנה לקבל את הגבוי-לות הקודמים, בתנאי שיקום שלום-אמת עם סידורי-בטחון אפקטיביים. תכריז הממשלה שהיא תילחם על גבול פתוח, על סידורי-ביטחון ממשיים, על טיב היחסים שיקומו, על פתרון הבעיות האמיתיות, וזה, על אירגון מחדש של המרחב, על הסדריי-בטחון הדדיים.

מנחם ריד: מה עם ירושלים?
חיים לנדאו: בירה ומסופת.
אורי אבנרי: אם יתנו לי זמן, אסביר לך את עמדתנו בעניין ירושלים.
אם הולכים לשיחות יארינג, ברור מראש שזאת תהיה התוצאה. לכן מוטב שנגיד מראש מה אנחנו רוצים, על מה נילחם, על מה נתעקש